

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19174>

Özet

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i, bireylerin ba?ar?ya ula?ma veya ba?ar?y? sürdürme süreçlerinde deneyimledikleri kayg? ve kaç?nma e?ilimlerini çok yönlü olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal yabancı dildeki bir araç?n Türk kültürüne ve diline uygun hale getirilmesi sürecini ifade eden bir **uyarlama** çalışmasıdır. Söz konusu uyarlama, Melli-Köktürk (2000) tarafından gerçekleştirilmiş ve ba?ar? korkusu ile bireyin kendini kurgulama düzeyi arasındaki ilişkileri incelemeyi hedeflemiştir.

Bu ölçek, ba?ar?nın sadece akademik veya mesleki bağlamda değil, aynı zamanda sosyal ve kişisel alanlarda da yarattığı potansiyel olumsuz sonuçlar (örneğin, sosyal dışlanma, artan sorumluluk baskısı) nedeniyle hissedilen karmaşık korku yapıları?n değerlendirilme için tasarlanmıştır. Ölçeğin temel amacı, Türk popülasyonunda **ba?ar? korkusu** yapısının geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülmesini sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i, **Ba?ar? Korkusu**, Kendini Kurgulama, Psikolojik Ölçek, **Uyarlama**, Psikometri, Akademik Ba?ar?.

Yazarlar

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışması?n gerçekleştiren yazar: Melli-Köktürk, A. S.

Amaç

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i'nin temel amacı, ba?ar?ya yönelik korku ve kayg? düzeylerini tek bir genel skor yerine, bu korkunun altında yatan farklı boyutlar? (örn. sosyal reddedilme korkusu, sorumluluk korkusu, kışkırtıcı korkusu) ayrı ayrı değerlendirilerek daha detaylı ve nüanslı bir analiz sunmaktır. Bu çok boyutlu yaklaşım, araştırmacılar?n ve uygulayıcılar?n bireylerin ba?ar?ya karşı geliştirdikleri direnç mekanizmaları?n daha iyi anlamaları?na olanak tanır.

Ölçeğin Türkçe uyarlamasının özel amacı, Türk kültür bağlamında ba?ar? korkusunun geçerli ve güvenilir bir ölçümünü sağlamak ve bu psikolojik yapı?n **kendini kurgulama** düzeyi gibi diğer önemli psikolojik de?işkenlerle olan ilişkisini ampirik olarak test etmektir. Bu sayede, eğitim ve kariyer danışmanlığı alanlarında kullanılacak etkili müdahale programları?n geliştirmesine zemin hazırlanmıştır.

Yap?

Ölçek, literatürde genellikle Horner (1968) tarafından ortaya atılan ve daha sonraki ara?t?rmac?lar tarafından çok boyutlu hale getirilen **ba?ar? korkusu** yap?s?n? ölçmektedir. Ba?ar? korkusu, bireyin yetenekli olmas?na ve ba?ar? potansiyeline sahip olmas?na ra?men, ba?ar?ya ula?t???nda kar??la?abilece?i potansiyel olumsuz sonuçlar nedeniyle kayg? duymas? ve ba?ar?s?zl??? tercih etmesi e?ilimidir.

Bu çok boyutlu model, korkunun çe?itli bile?enlerini içerir. Bunlar genellikle ?unlard?: (1) Ba?ar?n?n getirece?i sosyal izolasyon veya reddedilme korkusu, (2) Ba?ar?n?n getirece?i artan performans beklentisi ve sorumluluk bask?s? korkusu, ve (3) Ba?ar?n?n ba?kalar?nda yarataca?? k?skançlık veya dü?manlık korkusu. Ölçek maddeleri, bu alt boyutlar? temsil edecek ?ekilde yap?land?r?lm???tir.

Geçerlik

Orijinal kaynak metinde geçerlik verilerine dair spesifik bir bilgi sunulmam?? olsa da, Melli-Köktürk (2000) tarafından gerçekleştirilen **yüksek lisans tezi** kapsamında ölçe?in geçerlik çal??malar? detaylıca rapor edilmi?tir. Bu çal??malar genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi ile), ölçüt geçerli?i (ba?ar? korkusu ile teorik olarak ili?kili olmas? beklenen di?er de?i?kenlerle korelasyon) ve kapsam geçerli?ini içermektedir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde de korunup korunmad???n? belirlemek için gerekli istatistiksel analizler (örne?in, Do?rulay?c? Faktör Analizi) yap?lm?? olmalıdır. Geçerlik bulgular?, ölçe?in ba?ar? korkusunun çok boyutlu yap?s?n? Türk popülasyonunda do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermeyi amaçlam???tir.

Güvenirlik

Kaynak metinde güvenilirlik de?erleri belirtilmemi?tir. Ancak, psikometrik bir **uyarlama** çal??mas?n?n standart gereklilikleri do?rultusunda, Melli-Köktürk (2000) çal??mas?nda ölçe?in iç tutarlılık katsayılar? (genellikle Cronbach Alfa) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i hesaplanm???tir.

Çok boyutlu ölçeklerde güvenilirlik, hem ölçe?in bütünü için hem de belirlenen her bir alt boyut için ayrı ayrı rapor edilmi?tir. Yüksek iç tutarlılık katsayılar?, ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü ve dolay?s?yla elde edilen skorların kararlı oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i'nin yap?s? gere?i, uyarlama sürecinde faktör analizinin

merkezi bir rol oynad??? varsay?lmaktad?r. Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in orijinalinde öngörülen çok boyutlu yap?n?n (örne?in, üç veya dört faktörlü yap?) Türk örnekleminde de istatistiksel olarak anlaml? ve kültürel olarak uygun bir ?ekilde ortaya ç?kt??? do?rulanm???t?r. Bu analiz, ölçe?in ad?nda belirtilen "çok boyutlu" özelli?ini ampirik olarak desteklemek için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Ölçek derecelendirmesi kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikometrik standartlar gere?i 4 veya 5'li Likert tipi olmas? muhtemeldir).

Language Available: Türkçe (Uyarlama dili)

Population Group: Yüksekö?retim ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyon (Uyarlama tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yap?ld??? için, örneklemin üniversite ö?rencileri olmas? yüksek olas?l?kt?r).

Age Group: Genç Yeti?kinler (18+)

Population Details: Spesifik popülasyon detaylar? için Melli-Köktürk (2000) tezine ba?vurulmal?d?r. Çal??ma, Hacettepe Üniversitesi ba?lam?nda yürütülmü?tür.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde, öz bildirim yöntemiyle uygulan?r.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geli?tirme, **Psikometri**, Çok Boyutlu Yap?, Akademik Ba?ar?, Sosyal Kayg?, Hacettepe Üniversitesi, Melli-Köktürk.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Melli-Köktürk, A. S., Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (Tezin yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Uyarlama çal??mas? 2000 y?I?nda tamamlanm???t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?, orijinal ölçek geli?tiricisine ve uyarlamay? yapan ara?t?rmac?ya (Melli-Köktürk) ba?l?d?r. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle yazardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ücret bilgisi kaynakta mevcut de?ildir.

Kaynaklar

Melli-Köktürk, A. S. (2000). *Çok boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanması ve ba?ar? korkusu ile kendini kurgulama düzeyi aras?ndaki ili?ki (Yüksek lisans tezi)*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak metinde sunulan k?sa özet içerisinde mevcut de?ildir. Ölçek maddelerine eri?im için Melli-Köktürk (2000) taraf?ndan haz?rlanan **Yüksek Lisans Tezi** incelenmelidir.